

Univerzitet u Tuzli

Ekonomski fakultet

INOVACIJE I PODUZETNIČKE VJEŠTINE

Školska 2019/2020 godina

Dr.sc.Bahrija Umihanić, red.prof.

- e-mail: bahrija.umihanic@untz.ba
- Kabinet: Ekonomski fakultet – kabinet broj 309
- **KONSULTACIJE**
- Utorak : 10:15 -12:00

Dr.sci.Selma Smajlović

- e-mail: selma.smajlovic@untz.ba
- Kabinet: Ekonomski fakultet – kabinet broj 26B
- **KONSULTACIJE**
- Utorak : 10:15 -11:00

Sadržaj nastavnog programa

- Uvodno predavanje

2 časa

- Cjelovita slika modela A do F
- Individualni zadaci studneta-prezentacije

2 časa

- Pokretači inovacija
- Istraživači tržišta

2 časa

- Inovatori
- Razvojni stručnjaci

2 časa

- Izvršitelji
- Osobe za potporu

2 časa

- Prednosti oblikovanja inovacijskog procesa pomoću modela Ado F

2 časa

- Planiranje inovacija
- Metrika inovacija

2 časa

- Gost predavač:: iskustva iz prakse

2 časa

- Sistemsko poduzetništvo
- Izvori inovacija
- Individualni zadaci studneta-prezentacije

2 časa

- Poduzetničke strategije
- Individualni zadaci studneta-prezentacije

2 časa

- Osobne vještine

2 časa

- Interpersonalne vještine

2 časa

- Grupne vještine

2 časa

- Komunikacijske vještine

2 časa

- Gost predavač:: iskustva iz prakse
- TEST PISMENA PROVJERA ZNANJA

2 časa

POJMOVNO ODREĐENJE INOVACIJA

Pojmovno određenje inovacija

- Počeci razvoja teorije inovacija povezuju se sa analizama J. Schumpetera u prvoj polovini 20-tog stoljeća, koji je inovacije označio kao **osnovni faktor tehnološkog progresa i ekonomskog razvoja**.
- **Paradigma**: Inovacije – promjene u tehnologiji – tehnološki progres – porast produktivnosti, tehnološkog i ekonomskog razvoja.

Menadžment inovacija se odnosi na sve vrste i oblike inovacija, inovacionih procesa i inovativnosti.

Pojmovno određenje inovacija

- Etimološki , termin inovacija potiče od latinske riječi *innovare* – napraviti nešto novo.

Otkriće	Pronalazak, izum, invencija	Novina	Inovacija
Naučno saznanje o nečemu što objektivno postoji	Ideja o novom – praktična primjena otkrića: <ul style="list-style-type: none">• Tehnološki izumi• Umjetnički proizvodi mašte	<ul style="list-style-type: none">• Apsolutna (objektivno nije postojala)• Relativna (nezabilježena u iskustvu, percipira se kao nešto novo)	Implementacija invencije, ideje, izuma, pronalaska (izlaz iz inovacionog procesa i sam proces)

Inovacija je proces pretvaranja ideje u praktičnu primjenu – realizaciju.

Inovacija = teorijski koncept + tehnička invencija + komercijalna eksploatacija

Pojmovno određenje inovacija

- Inovacija kao specifičan oblik promjene, predstavlja vrlo širok koncept koji se može definisati s obzirom na različite aspekte – kontekst posmatranja, od kojih se često izvajaju:
 1. Poduzetništvo [P. Drucker: *Innovation and Entrepreneurship*, 1985]
 2. Kompetitivna prednost [M. Porter: *The Competitive Advantage of Nations*, 1990.]
 3. Inovacione aktivnosti i procesi [C. Freeman: *Economics of Industrial Innovation*, 1982]
 4. Priroda inovacije [Rothwel : *Techinovation*, 1985]

Pojmovno određenje inovacija

Evropska komisija definiše inovaciju kao “unapređenje i povećanje obima proizvoda i usluga i povezanih tržišta; uspostavljanjem novih metoda proizvodnje, nabavke i distribucije; uvođenje promjena u menadžmentu, organizaciji i uslovima rada zaposlenih”.

[Green Paper on Innovation, 1995]

Pojmovno određenje inovacija

Odnos Inovacije i Promjene: “Svaka inovacija pretpostavlja promjenu – međutim, koncept promjene je širi, odnosno svaka promjena ne predstavlja inovaciju.”

Smatra se da promjena ima inovativni karakter ukoliko ima, bar, sljedeća dva svojstva:

- Preduzeće je prvi ili veoma rani korisnik nove ideje;
- Predstavlja vrstu izazova, u smislu većeg ili manjeg rizika

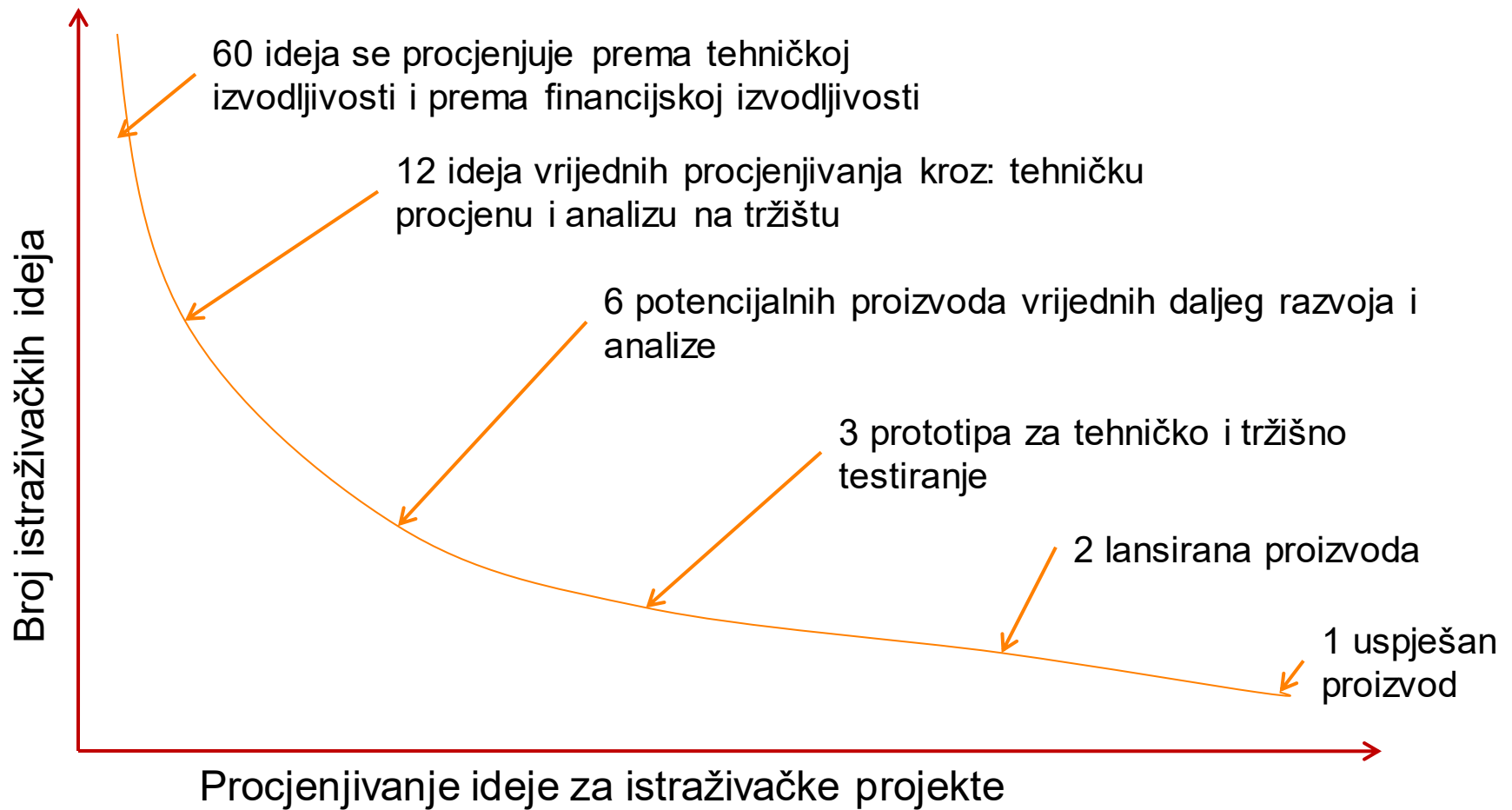
“Sve više se osjeća potreba za preduzećem koje je u stanju da, sa jedne strane, ima strategiju usaglašenu sa strukturom koja omogućava normalno funkcionisanje, a sa druge strane, ima sposobnost da uoči potrebu i izvrši promjene inovativnog karaktera”

Pojmovno određenje inovacija

Inovativnost organizacije predstavlja osnovu razvoja, u smislu dugoročne profitabilnosti i konkurentnosti, te održanja balansa između efikasnosti i efektivnosti.

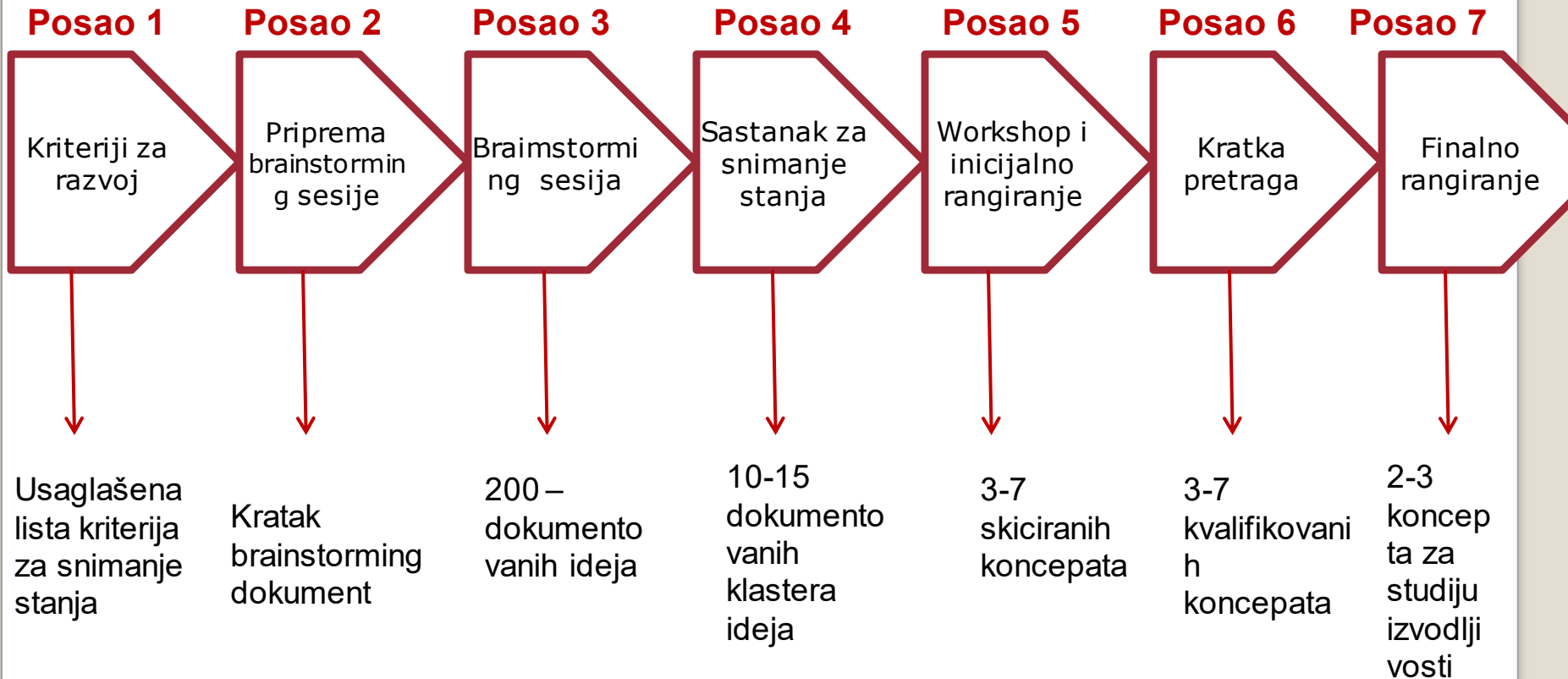
Najpovoljniji odnos između ovih strateških orijentacija može se postići ukoliko se pravilno formuliše inovaciona strategija preduzeća

Generisanje ideja i kreativnosti

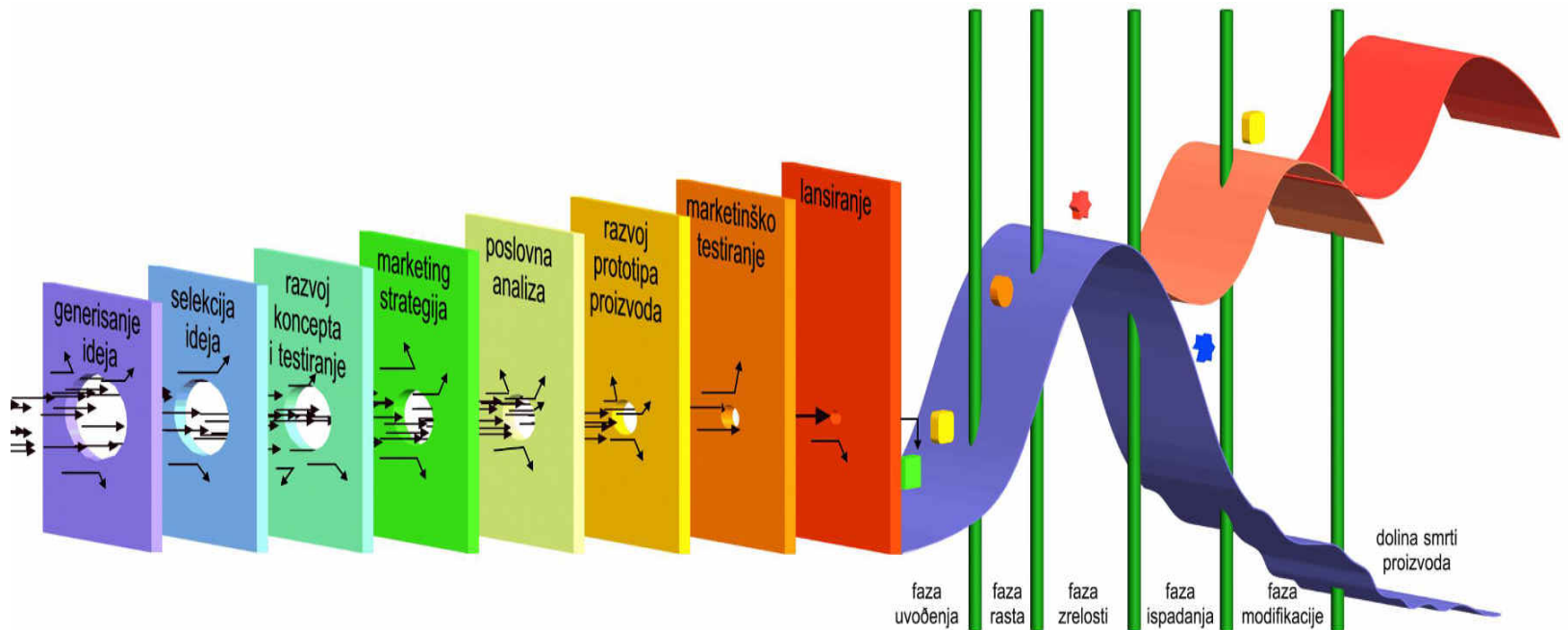
Stopa odbačenih ideja po fazama procjene

Strukturirani menadžment ideja (SIM)

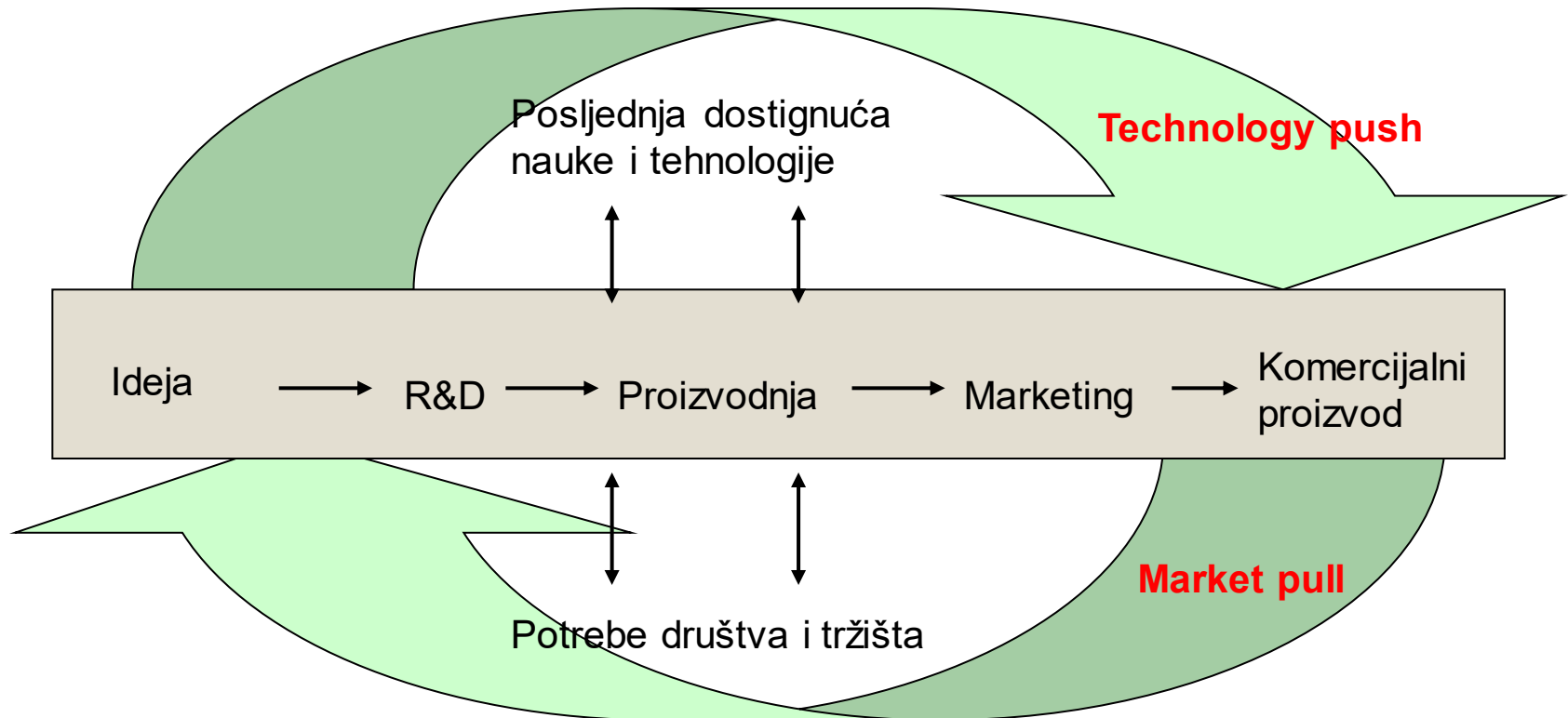
Proces strukturiranog menadžmenta ideja

Kapije modela SG

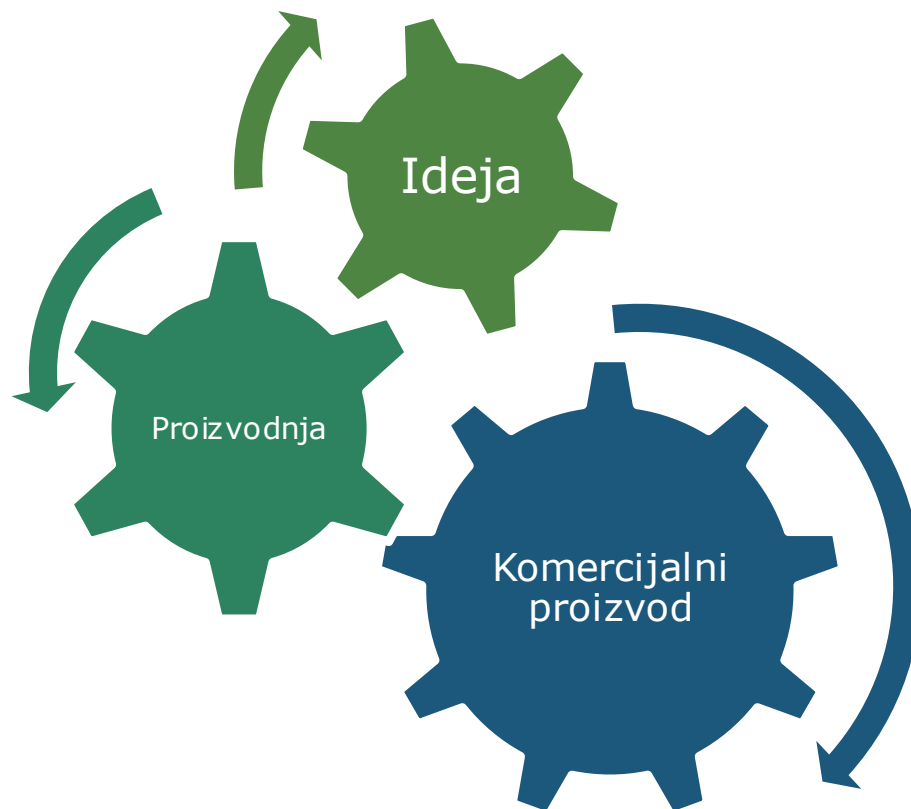

Model razvoja novih proizvoda i njihov životni ciklus

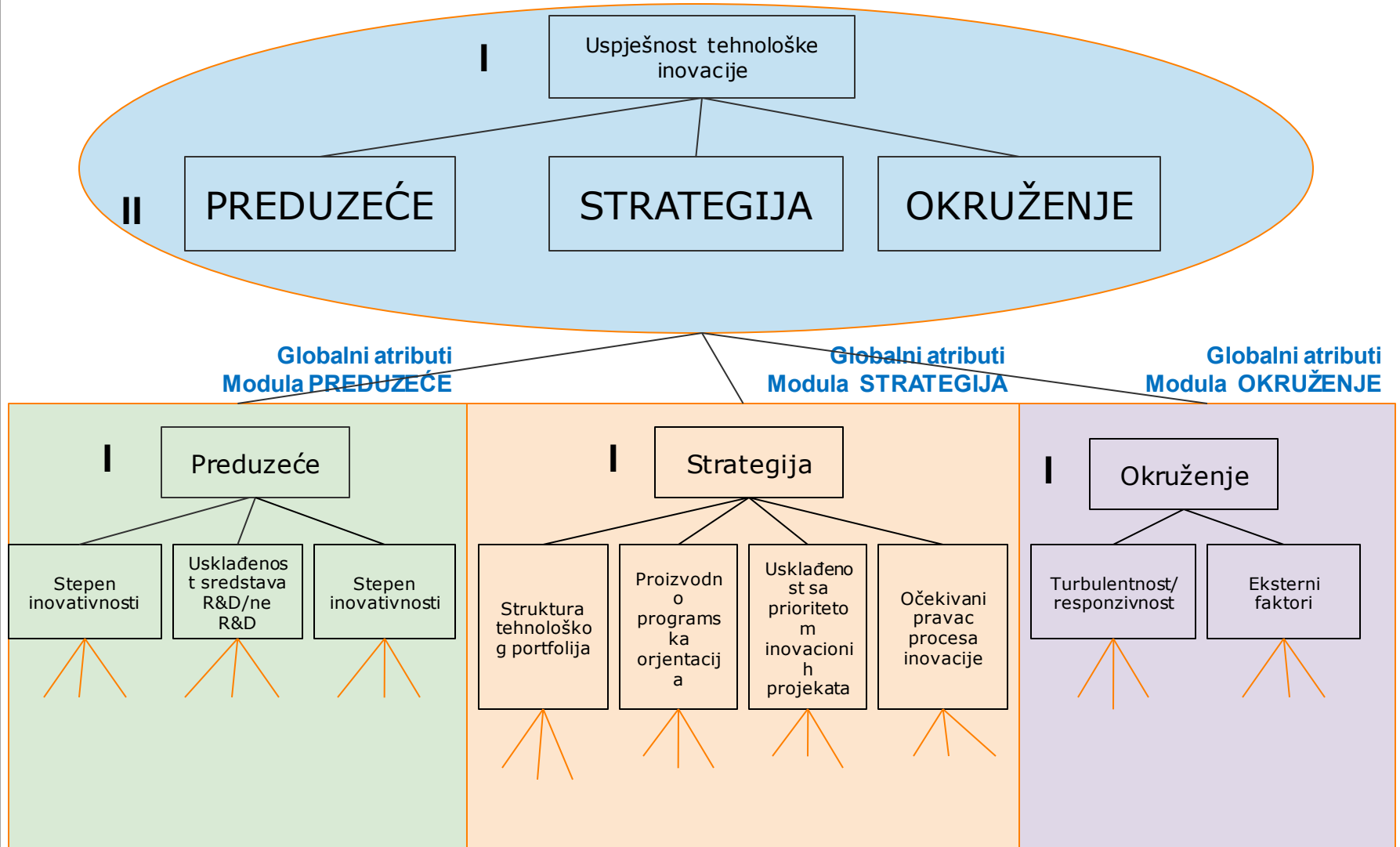
Integrativni model inovacija

Integrativni modeli

Primjer integrativnog modela inovacija – model PSO

Modul preduzeće

I nivo

PREDUZEĆE

II
Stepen inovativnosti

Usklađenost sredstava R&D/ne R&D

Mogućnost primjene

III
Tehnološki nivo

OPI

IV
Investicije u R&D

Uticaj R&D

Stepen novine

Tehnološka izvodljivost

Oprema

Investicije

Identitet organizacije

Proizvod /usluga

Kadrovi

Procesi uticaja

Material

Organizacija

Procesi odlučivanja

Energija

Ekologija

Fleksibilnost resursa

R&D

Uprava

Info/kom procesi

Implementacija

Osnovna inovat. aktivnost

Organizacija R&D

Izvori ideja

Priroda inovacije

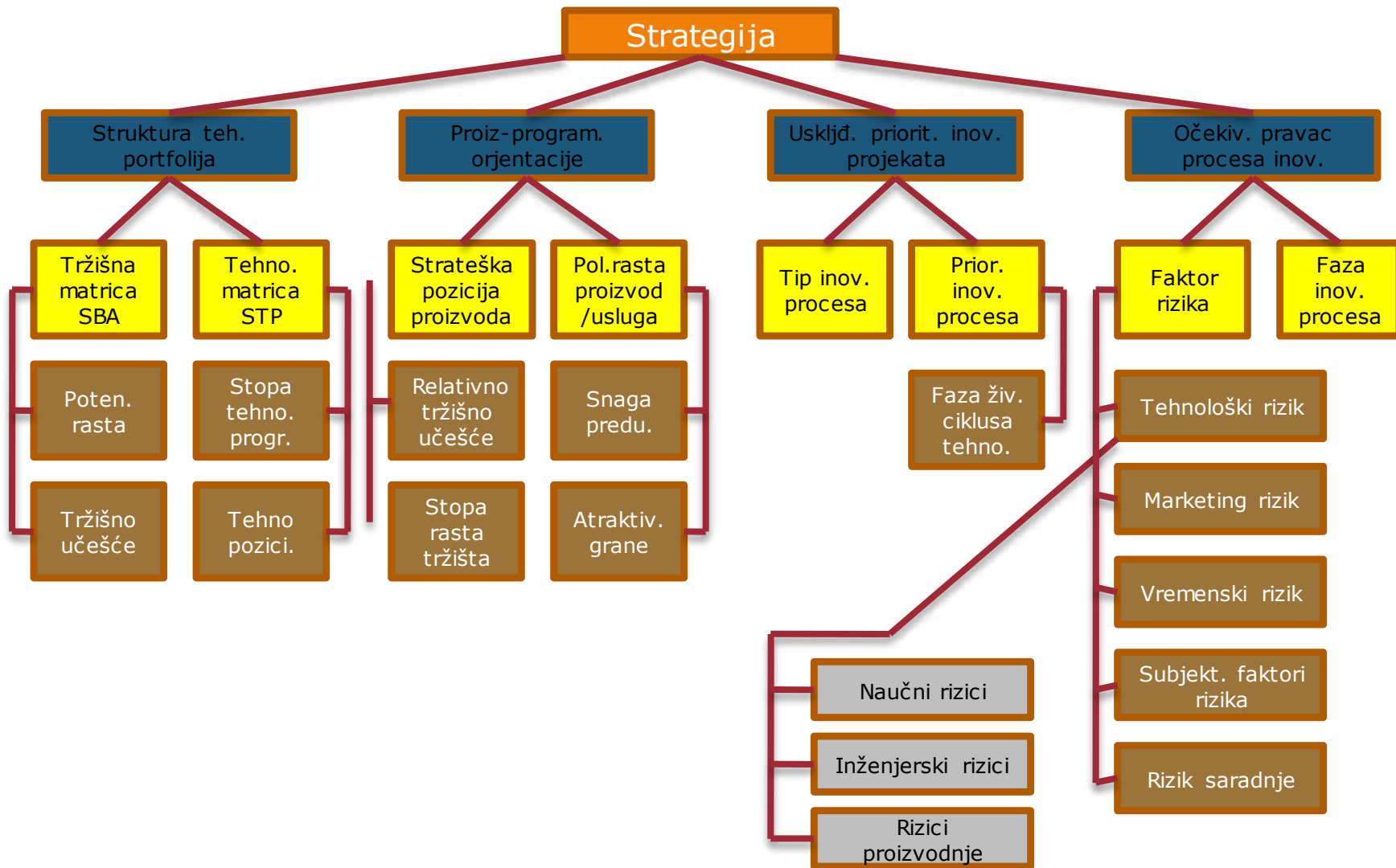
Tip novine

Financijski resursi

Tržišni aspekt

Ekonomski efekti

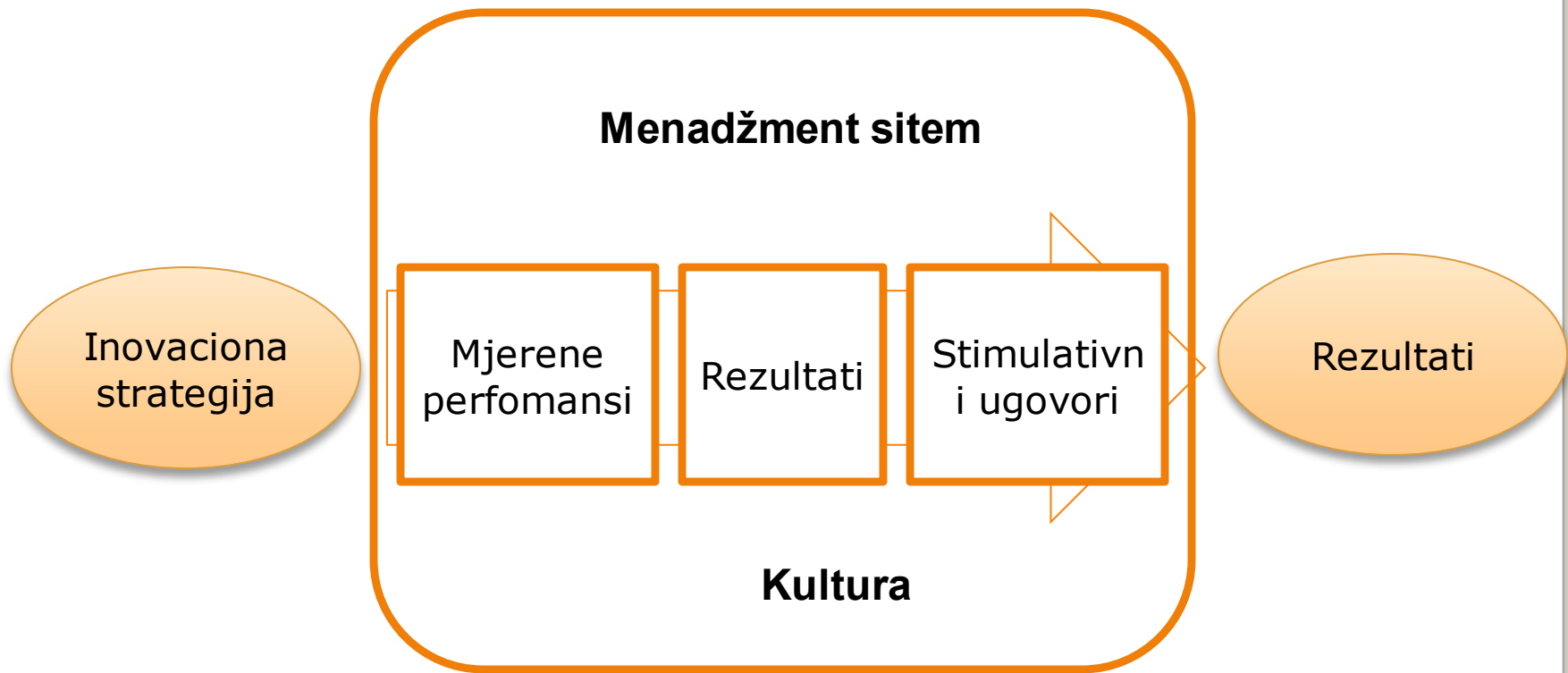
Modul strategija

Modul okruženje

Sistem poticanja inovacija

Okvir za projektovanje sistema poticaja inovacija

Inovaciona infrastruktura INOVACIONI OKVIR

JAVNA POLITIKA

MAKROEKONOMSKI USLOVI

INOVACIJSKI
ULAZI

INOVACIJSKI
PROCES

INOVACIJSKI
IZLAZI

NACIONALNI
UTICAJ

ZNANJE
KAPITAL
INOVATIVNOST
MREŽE

INOVATIVNA
ORGANIZACIJA
Poslovni model
BARIJERE

PROFIT
ZAPOŠLJAVANJE
IZVOZ
...

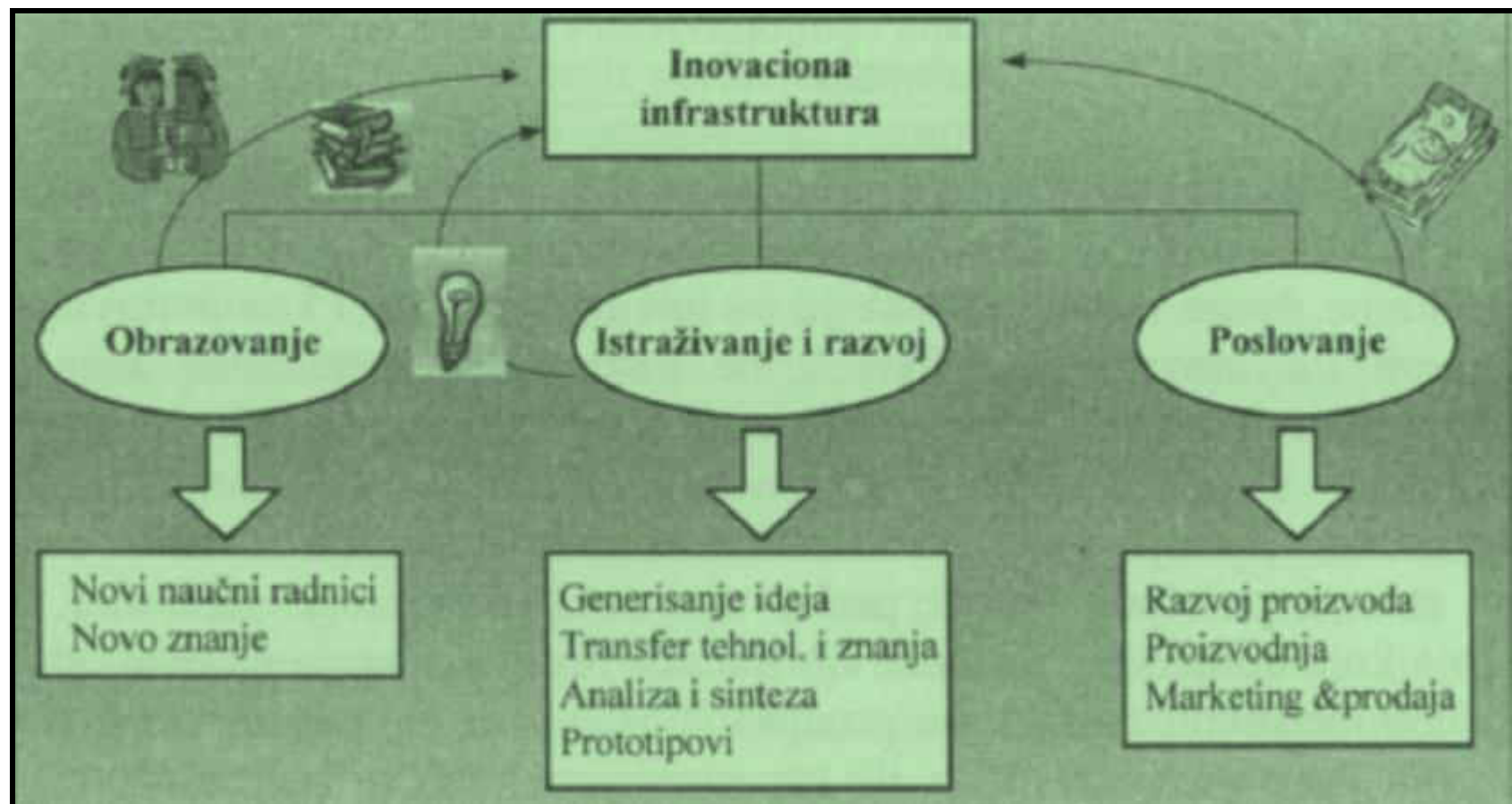
GDP
PRODUKTIVNOST
REALNI DOHODAK
KONKURENTNOST

TRGOVINSKI
BALANS

INFRASTRUKTURA

NACIONALNI MENTALITET

Inovaciona infrastruktura

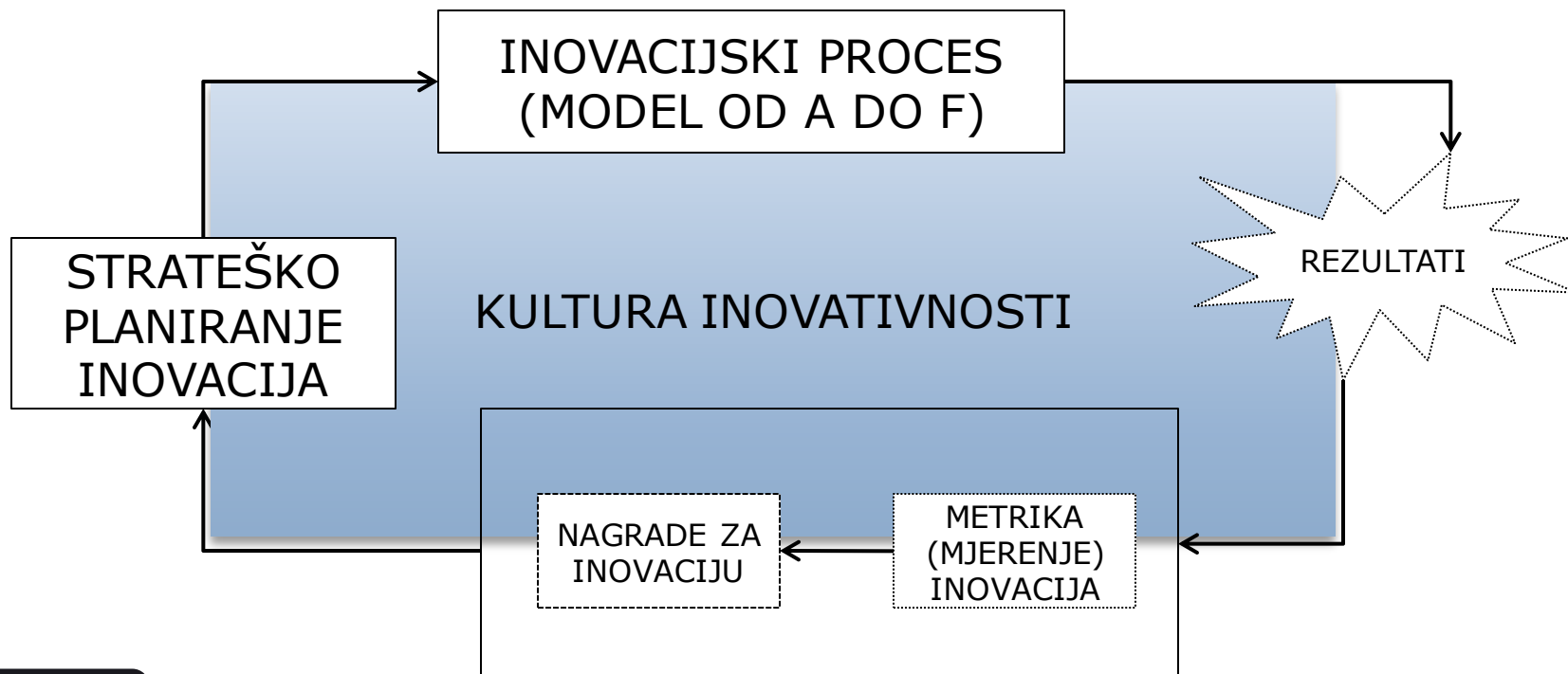
Komponente opšte infrastrukture inovacionog sistema

CJELOVITA SLIKA "Modela A do F"

Ciljevi poglavlja

- ❑ Kome je namijenjena knjiga, šta sadržava i kako čitati knjigu
“Inovacijom do pobjede – model od A do F”
- ❑ Razumjeti koncept i komponente “Sveobuhvatnog inovacijskog modela odela od A do F”
- ❑ Upoznati se sa šest temeljnih problema koji koče inovacije u organizacijama.
- ❑ Razumjeti zašto su organizacijama potrebni procesi i zbog čega je inovacijski proces rješenje za organizacije
- ❑ Znati objasniti šest ključnih uloga inovacijskog procesa
- ❑ Shvatiti značaj svake od šest komponenti “Sveobuhvatnog inovacijskog modela odela od A do F”

SVEOBUH VATNI INOVACIJSKI SISTEM

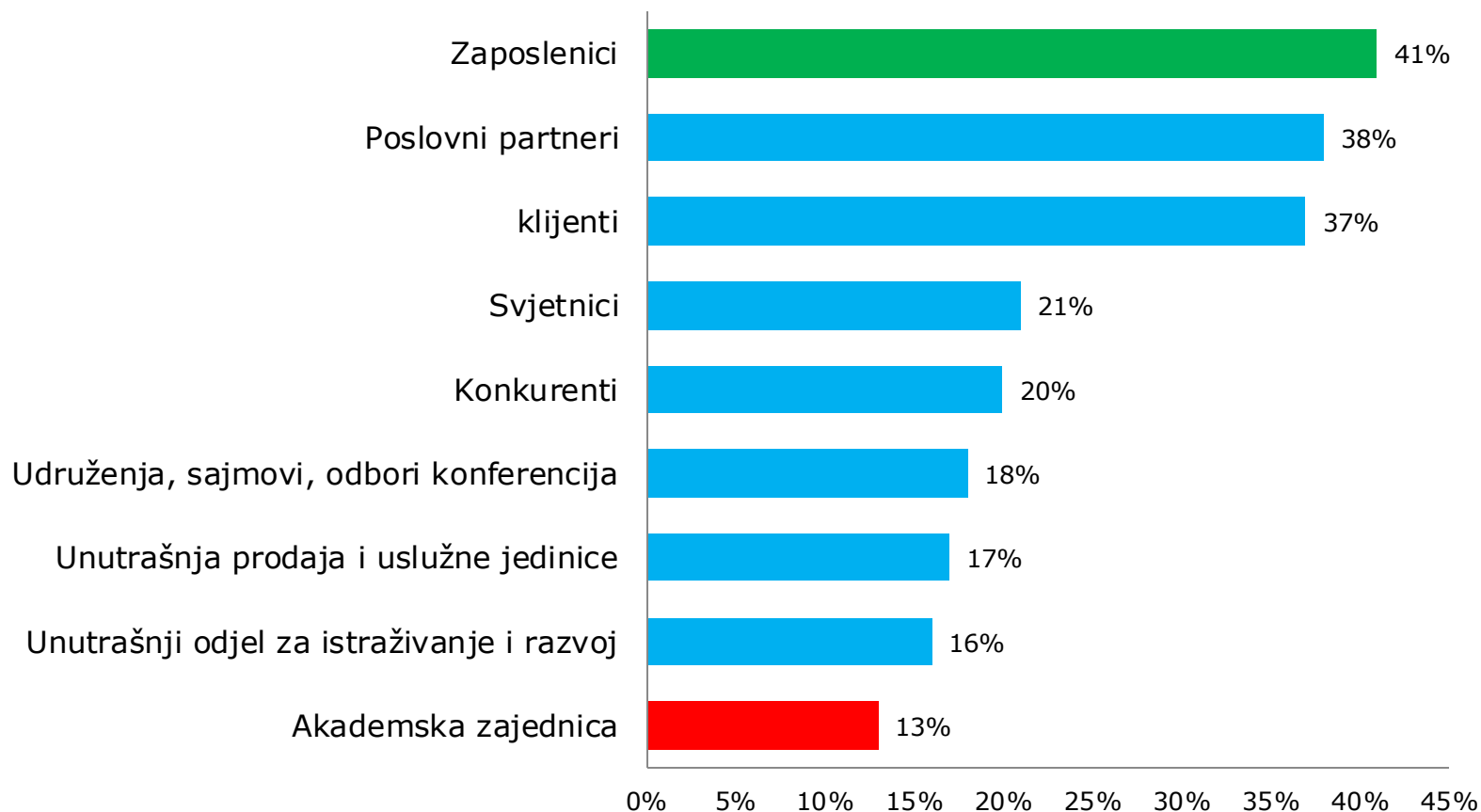

FERNANDO
TRÍAS DE BES

INOVACIJOM
DO
POBJEDE
model od A do F

PHILIP KOTLER

Izvori inovacijskih ideja

Izvor: IBM Studija utemeljena na intervjuima 765 menadžera na najvišoj razini

Prepreke inovacijama u poduzetništvu

**Jaz između POTREBA i
MOGUĆNOSTI za inoviranjem**

Zašto su
organizacijama
potrebni procesi?

Inovacijski proces
kao rješenje

**Cjelovita
slika
modela
od A do F**

Neprekidna
inovacija kao zbir
projekata

Inovacijski proces
uloge prema
fazama

Šest ključnih uloga inovacijskog procesa

(A) POKRETAČI

• To su ljudi koji će pokrenuti inovacijski proces bez razmišljanja o njegovim fazama. Pojedini pokretači učestvuju u formiranju inovacijskog tima.

(B) ISTRAŽIVAČI TRŽIŠTA

• To su stručnjaci koji prikupljaju važne informacije na tržištu, nije im zadaća da stvore nešto novo, nego da donose informacije o već postojećem stanju.

(C) INOVATORI

• Oni oblikuju nove koncepte i mogućnosti, te su dužni da svoje ideje prenesu određenoj skupini koja je uključena u dati inovacijski proces.

(D) STRUČNJACI ZA RAZVOJ

• To su osobe koje su specijalizirane da pretvore ideju u gotove proizvode ili usluge. Oni ideje materijaliziraju, daju oblik idejnom konceptu i razvijaju grubi marketinški plan.

(E) IZVRŠITELJI

• Njihova je uloga da provode inovacijski proces, tj. razvijaju inovacije u organizaciji i na tržištu.

(F) OSOBE ZA POTPORU

• Oni služe za sprječavanje zastoja u inovacijskom procesu, a ključna im je uloga da odobravaju nova ulaganja za napredovanje inovacijskog procesa

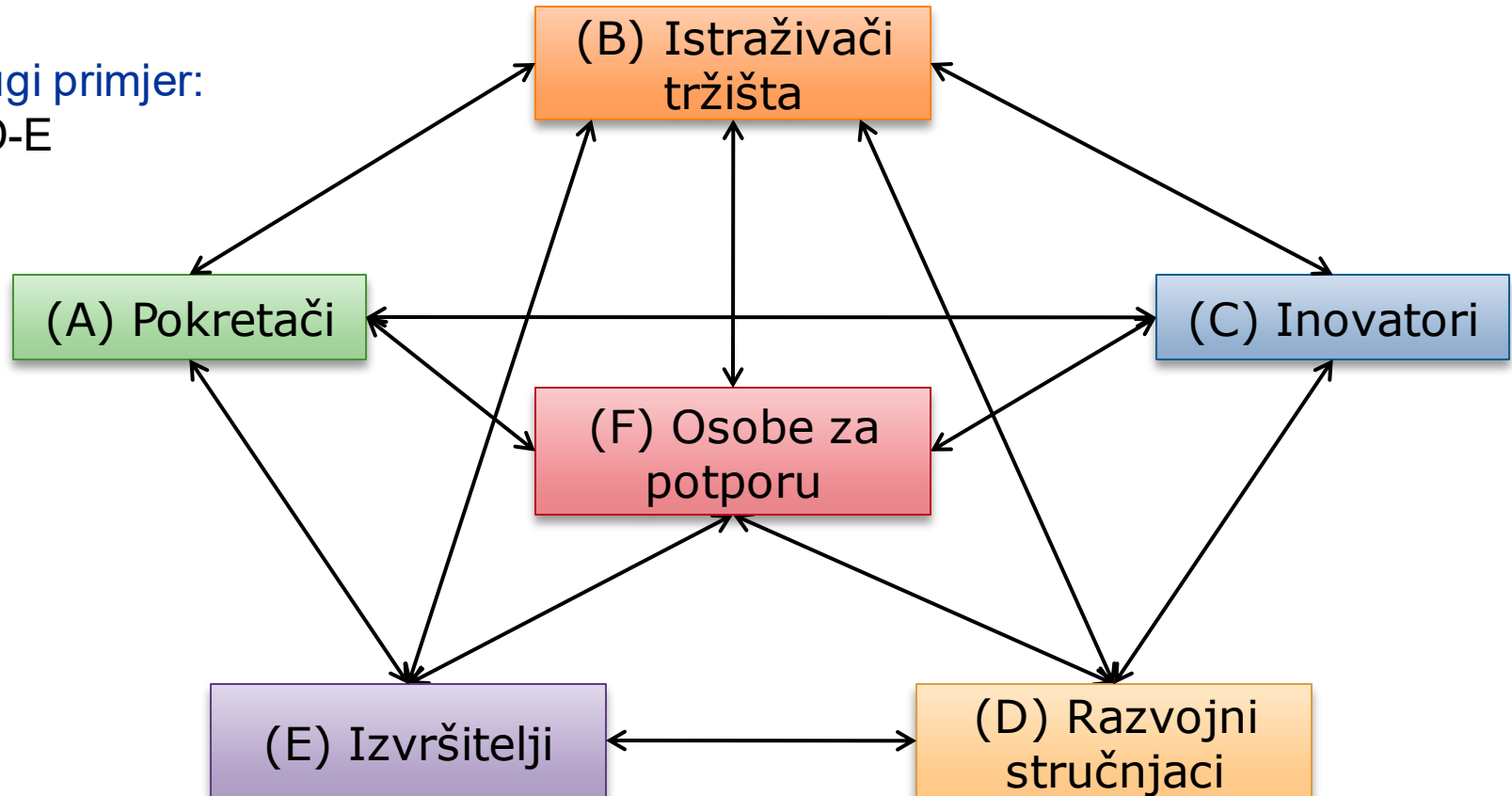
Model od A do F

Prvi primjer:

A-B-C-A-F-D-B-D-F-C-E

Drugi primjer:

A-D-E

Sveobuhvatni inovacijski sistem i model od A do F

